

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorske
ulice št. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Šeststopenjska peti-
vratna 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
sopust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja
za Ljubljano
v upravnishvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
50 kr. in za jeden
mesec 86 kr.

Štev. 22.

V Ljubljani v sredo, 28. januarija 1885.

Tečaj II.

Zakoni proti socijalistom.

Pred kratkim predložili sta se državnemu zboru dve postavni predlogi, kateri obe imata isti namen. Socijaldemokratsko in anarhistično rovanje se mora z gotovejšimi, izdatnejšimi sredstvi zatirati. Ogledimo si nekoliko natančneje te predloge, kaj je njih vsebina. Prva vladna predloga prepoveduje društva, v katerih dobiva zavetje socijalistično rovanje, društva, katera hočejo podkopati red v državi, v družbi; prepovedujejo se shodi, pri katerih bi se gojilo socijalistično rovanje; taki shodi naj se prepovedo ali razpustijo. Obstoječa društva, katera gojijo socijalistične tendence, naj se razpustijo. Društva za medsebojno podporo, katera pa vendar negujejo razen tega še socijalistične namere, naj se denejo pod državno nadzorstvo in njih upraviteljstvo naj se izroči vladnim organom. Udeleževanje pri takih društvih se ostro kaznuje, istotako nabiniranje članov za taka društva. Perijodične tiskovine, katere delujejo na prevrat obstoječega državnega in društvenega reda, se smejo zatreti. Vsi tisti, kateri se udeležujejo takih socijalističnih agitacij, nakopljejo si veliko odgovornost. Zakon o razstrelilih pa obče prepoveduje razstrelila pripravljati, jih v trgovini razširjati in jih sploh imeti le z dovoljem kompetentnih oblastev.

To je v kratkem glavna vsebina državnemu zboru predloženih postavnih načrtov. Skoro vsi listi so se uže bavili več ali manj s temi zakoni, in jedni so hoteli vedeti in uveriti svoje čitatelje, da gredo postavna določila predaleč, da so premalo natančno določene meje pri uporabljanju zakona, da je zakon preoster. Najbolj čudno pa je, da isti listi, kateri se protivijo zakonu proti socijalistom, odobravajo zakon o dinamitu. Mi vsaj s svojo pametjo ne moremo umeti, kakaj bi bil večji zločin, napravljati dinamit, kakor pa snovati, ustanavljati društva, v katerih se govori o

dinamitu, v katerih se članovi posvetujejo, kje naj se dinamit proti državi in človeški družbi rabi, kakor pa razširjati tiskovine, v katerih se pozivlje na boj proti človeški družbi. To je nam neumevno! Menimo pa, da je zločinska tendencija v obeh slučajih ista, le oblika je različna; kdor pa hoče odpraviti jedno, ne sme se poganjati za drugo.

Kar se tiče zakona proti socijalistom, ima gotovo nedvojbeno ostra določila, katera se morda ne zlagajo po polnem z modernim duhom, s svobodnjaškim zdanjem zakonodavstvom. A čegava krivda je, da je vlada prisiljena izdati taka določila? Ali morda preteča nevarnost ne opravičuje po polnem stroge te določbe? Zlo se je ukoreninilo in razširilo, in po tem ravnanju se morajo tudi določila. Kar se z lekom ne more poravnati, poravna se z železom, kar se z železom ne poravna, poravna se z ognjem!

Da bi bilo zakonodavstvo uže prej obrnilo večjo pozornost na socijalistična rovanja, da bi bilo uže zdavna postavilo stroga določila, gotovo bi se ne bilo tako zelo razširila socijalistična agitacija, gotovo bi se ne bili izvršili taki zločini, kateri morajo globoko prestreči vsakemu dušo in jo navdati z gnjusom pred zavrtnimi takimi rovarji.

Vse te stroge določbe pa so namenjene jedino le socijalističnim agitacijam, in vlada sama poudarja v svojih nagibih: „Vlada končno ne more kaj, da najodločnejše poudarja, da nikakor ne namerava s temi postavnimi predlogami stopati nasproti postavnih mej se držecim težnjam po reformah, katere se tičejo delavskih krogov, in da se z njimi samo občenevarne tendence socijalizma zadevajo.“ V teh besedah je gotovo dosta jasno izražena namera, katera je vodila vlado pri sestavi teh postavnih načrtov. Mi se torej nadejemo, da se bodé vladi posrečilo, da opraviči zakon pred zborom, se vé da je še nekaj popravkov in dostavkov možnih. Strogi, odločni, trdi naj

bodo zakoni proti zločincem, da bodo mogli zakoni za mirnega meščana biti mehki. Dasi morda komu ne ugajajo taka stroga določila, a pomisliti se mora, da zdanji čas zahteva take določbe, preveč so uže razširjene ukoreninjene Mostove, Stellmacherjeve in drugov ideje, zdaj mora vlada postopati po takih zakonih, in če bi se bilo postopalo strožje, zabranil bi se bil lahko ta zločin! Torej: „Trd bodi, neizpršen!“

Iz našega mestnega zbora.

Sicer smo uže prinesli navadno poročilo o zadnji seji našega mestnega zbora; a z ozirom na način, kako osvetljuje najstarejši naš kolega na publicističnem polju razpravo o predmetu dotičnega dnevnega reda, ne moremo si kaj, da bi se ne ozrli še jedenkrat nazaj ter spregovorili še nekoliko besedij v tej zadevi. „Sl. N.“ namreč pokazal nam je v dotičnem poročilu nekatere gospode mestne očete mlajše generacije z več kaj interesantnih strani.

Pred vsem, kar se nam zdi pri teh gospodih karakteristično, je sveta jeza, ki je napolnila necega še jako mladega gosp. občinskega odbornika, ko je njemu in njegovim somišljenikom zelo odličan ud občinskega odbora resnično v obraz povedal, da so se namreč s tem osmešili, ker so obrok za pritožbo v zadevi nemške ljudske šole zamudili.

Nam je čisto razumljivo, da jim dotični gosp. mestni odbornik z opravičeno svojo trditvijo ni napravil posebnega „komplimenta“, no, pa tacega jim napraviti gotovo tudi hotel ni. Od njih strani pa bi vsakako pametneje bilo, ako bi se bili svoji usodi udali ter lepo tiho ostali, nego da so od gosp. podžupana zahtevali, naj dotičnega odbornika pokliče na dnevni red. S tem, da gosp. podžupan njih zahtevi ni mogel vstreči, so svojo blamažo vsakako še za nekoliko povečali.

za neumnega fanta, za lenuha seznanjenega z vsemi hudobnostimi. Boril se je proti tacim in enakim predsodkom z obupnostjo potopljenca, a boril se je zastoni, in naposled je izgubil zaupanje v samega sebe. Prigovarjal si je, da je vse njegovo prizadevanje, vse delo, vsa dobra volja ničeva in da se mu ne bo nikoli posrečilo naučiti se svojih nalog in privaditi se pravega izgovora. Ob enem mučil se je z mislimi na svojo mater; kaj bo li dejala k vsemu temu, kako bolelost bo občutila, bolelost, ki bo spodkopala njeno zdravje.

Tudi župnik iz Talezine pisal je časi Mihajlu z veliko naklonjenostjo a brez vsake previdnosti. Vsa njegova pisma končevala so se brez izjeme z istimi besedami:

„Ne pozabi Mihajlo, da je odvisno od tvojih napredkov, od tvoje obnašanja sreča in mir tvoje matere, da, celo njene zdravje in življenje.“

Uboji otrok spominal se je tega le preobilokrat in ponavljal je, dokler ni zaspal, s zamolklim glasom: „Mamá, mamá!“ kot bi hotel izprositi od nje odpustčenja. Njegova spričevala postajala so vedno slabša. Približal se je Božič in upanje, da se izkobača z nekaterimi dobrimi redi, minevalo je bolj in bolj. Pisal sem materi naravnost in brez ovinkov, da je otrok šibek,

Listek.

M i h a j l o.

(Iz poljščine prevel J.)

(Dalje.)

Mihajlo je svojo mater oboževal, ne more se reči drugače. Od tega trenutka ni jenjal popraševati po deležnikih in preteklih časih glagolov, in njegov smoter je bil, odslej osigurati si častno mesto, ki si ga je priporil. Toda sreča trajala je le malo časa, kajti preklicanemu poljškem naglasu se je le prekmalu posrečilo podreti z takimi težavami zgrajeno poslopje. Predmetov bilo je preveč in utrujeni duh dečkov jih v odločenem času ni mogel vseh zmagati. Vsled necega nenavadnega dogodka so se slabi vspehi le še pomnožili. Owicki in Mihajlo sta pozabila povedati mi, da morata napraviti pismeno nalogo za naslednji dan. Owickijeva pozabljenost se je pozabila, ker je bil prvi v razredu, z Mihajlom bilo je drugače. Njemu samemu se je očitalo, da, žugalo se mu, da ga bodo poslali iz šole, sumičili so ga sleparstva, ker mi ni nič povedal o nalogi, in otrok, ki ni bil sposoben izreči najmanjšo laž, ni imel nobenega sred-

stva svojo nedolžnost dokazati. Prav lahko bi se bil zagovarjal, če bi bil dejal, da je tudi Owicki pozabil na nalogo, a to bi bilo proti postavam dijaške časti in ko sem zatrjeval, da je Mihajlu nemogoče izreči kako laž, odgovorilo se mi je, naj fantiča v lenobi nikar le še podkrepam. To početje užalilo me je v dno srca in Mihajlove zadeve jele so me vznemirjati. Zvečer istega dne iznenadil sem ga, ko je tiščal glavo v rokó ter tarnal: „Moja glava, moja glava, moja uboga glava!“

Materino pismo, polno nežnosti in laskavosti gledé njegovega častnega mesta, bilo je zanj nov vdarec.

„Oj, velike sreče, ki sem jo pripravil mami!“ kričal je ter pokrival obraz z obema rokama. Ko sem mu pomagal prihodnji dan pri zapenjanju tornistra, opotekal se je ter bil skoro pal. Nisem ga hotel zavoljo tega pustiti v šolo, a zagotavljal mi je, da ni nič, vendar pak naj mu dam z njim spremljevalca, ker se boji, da bi se mu utegnulo zvrtni. Ko je prišel opoludné domu, prinesel je zopet slab red za lekcijo, ki jo je znal sicer izvrstno, od katere pak je zamogel, kakor mi je pravil Owicki, izreči zaradi strahu le tri besede. To je zadostovalo za potrjenje predsodkov, ki so jih imeli o njem, in še bolj ko prej veljal je

Ko bi si gosp. dr. Tavčar in njegovi so-mišljeniki večkrat v spomin poklicali stari a še vedno veljavni izrek: *Quidquid agis, prudenter agas et respice finem*, ko bi se pri vsem svojem dejanju in početju po teh besedah ravnali, bili bi se dosedaj lahko marsikateri za nje bridke skušnje obvarovali.

Tudi drugače ta večer gosp. dr. Iv. Tavčar ni imel posebne sreče pri svojih izvajanjih, kajti trditev, da je mestni zbor pritožbo o zadevi nemške ljudske šole le z ozirom na razsodbo upravnega sodišča o pritožbi mesta Liberce opustilo, mu kot juristu ne dela nikake časti. Ako bi sem spadajoče postavbe nekoliko natančneje poznal in bi si na drugi strani malo manj domišljeval ter se ne tako samooblastno obnašal, kakor mu je navada, bil bi moral brez omenjene razsodbe že davno vedeti, da cela ta stvar ne more drugzega konca imeti, nego ga je imela.

A dovelj o tem! —

Nek drugi, tudi še zelo mlad mestni odbornik hotel se je isti večer zopet v nekem drugem oziru prav skazati, kar je tudi karakteristično za njega. Gosp. Hribar namreč čutil je, kakor je razvidno iz poročila „Sl. N.“, potrebo, izustiti sledeče, res občudovanja vredne besede: „Iz vsega dogovarjanja, iz vseh dopisov c. kr. vlade in ministerstva je razvideti, da se je z nekako posebno skrbjo gledalo na malo peščico nemških in nemškutarskih otrok, da bi isti v pouku napredovali. V mestnih ljudskih šolah pa je 2000 slovenskih otrok brez pouka v svojem maternem jeziku zaradi peščice nemških otrok, in ministerstvo dovoljuje uvedbo slovenskega učnega jezika le pod pogojem, da se prične učiti nemški jezik v tretjem razredu kot obligaten predmet.“ S temi besedami gosp. Hribar ni drugzega dokazal, nego da ali cele stvari še zdaj ne razume, ali da je razumeti neče. Jedno kot drugo je obžalovanja vredno. Trditev, da je ministerstvo ali deželna vlada imela kedaj več skrbi za peščico nemških otrok, nego za mnogoštevilno slovensko mladino, je po polnem izumljena. Deželna vlada ravnala je vselej po postavi, in kaj drugzega nego postava za njo ne more biti merodajna. Kolikokrat naj to deželna vlada še naglašala, da bode tudi gosp. Hribar nje nalogo umel?

Sicer je pa iz tega, da govori gosp. Hribar samo o peščici nemških otrok, razvidno, kako vesten da je navadno pri svojih podatkih. Dokazano je, da znaša povprečno število za šolo godnih otrok nemške narodnosti v Ljubljani v zadnjih petih letih 675, in vendar govori gosp. Hribar tu le o peščici! Če velik del teh otrok ne obiskuje mestnih šol, ampak privatne zavode, ne predrugači to čisto nič na stvari. Neistinita je dalje trditev, da je

peščici nemških otrok na ljubo 2000 slovenskih otrok brez pouka v svojem maternem jeziku. Pouk na mestnih šolah je utrakvističen, in sicer je razdelitev taka, da na spodnjih razredih prevladuje slovenščina, a na gornjih nemščina.

V spodnjih razredih se tedaj ne uče samo otroci slovenske narodnosti skoro izključljivo slovensko, ampak tudi otroci nemške narodnosti, med tem, ko se morajo v višjih razredih vsakako tudi slovenski otroci večino predmetov v nemščini učiti. Takó je stvar, a ne, kakor se je gosp. Hribarju zljubilo, jo osvetljevati. Da se ta način poučevanja iz pedagoških ozirov morda ne dá zagovarjati, je mogoče, ravno za to pa nikdo bolj ne želi nego vlada sama, da se v tej zadevi čim prej zgode potrebne spremembe. A deželna vlada vendar ne more in ne sme pripustiti, da bi se v vse mestne ljudske šole vpeljala kot učni jezik slovenščina, a da bi se nemški otroci pustili brez pouka v svojem maternem jeziku. Do pouka v maternem jeziku imajo otroci obojih narodnosti jednake pravice. Utrakvističen pouk mora tedaj tako dolgo ostati, dokler ni za slovenske otroke slovenskih, a ob enem tudi za nemške otroke nemških šol. To jedino je, kar vlada zahteva, da se namreč nobeni narodnosti krivica ne godi. Kje je tedaj tista posebna skrb, ki jo ima deželna vlada za „peščico“ nemških otrok, med tem, ko se za mnogoštevilno slovensko mladino ne briga? Deželna vlada je dokaj jasno pokazala, da ji napredek slovenske mladine istotako na srci leži, kakor nemških otrok; da pa še ni mestnih šol z izključljivo slovenskim učnim jezikom, tega ni kriva deželna vlada, temveč le nekaj kratkovidnih naših mestnih očetov, ki so toliko časa potrebovali, predno so sprevideli, da morajo od tistega trenutka, ko se obstoječe mestne ljudske šole poslovenijo, dobiti otroci nemške narodnosti lastno svojo šolo.

Še nekaj je v govoru g. Hribarja, kar se ne strinja po polnem z resnico, trditev namreč, da dovoljuje ministerstvo uvedbo slovenskega učnega jezika le pod pogojem, da se prične učiti nemški jezik v tretjem razredu kot obligaten predmet. Mestni zbor sam je sklenil to, da se ima od tretjega razreda počenši poučevati nemški jezik, kako se mora tedaj ministru naredba v greh šteti, katero je mestni zbor, čegar ud je g. Hribar, sam želel?

Ganjivo pa je, kako je g. Hribar naenkrat s skrbjo za blagor nemških otrok prešinjen. Proti koncu svojega govora namreč izjavil je, da bi se morali vsakako tudi nemški otroci učiti slovenskega jezika kot obligaten predmet. Mi gospodu odborniku svetujemo, da se za

na prste štel, ki so naju ločili še od njih, kajti vsak dan prinesel je ubogemu Mihajlu novo nesrečo.

Zdelo se je, kakor bi se bilo vse proti njemu zarotilo. Zaukazalo se je, naj govore otroci, da se vadijo, med seboj nemški. Mihajlo pozabil je to nek pot in dolžili so ga, da kvari nravo svojih sošolcev ter so ga okarali pred vso šolo. Zgodilo se je to malo dni pred počitnicami ter postalo zelo resno. Ne maram opisovati vtisa, ki ga je napravil ta dogodek na rahločutnega in dobro vzgojenega fanta. V kako zmešnjavo moral je zaiti dečkov duh. Vse bilo je presukano v otroškem srcu, mesto svitlobe videl je le temo in dvom, vpogibal se je kakor klas v vetru.

V kratkem času zadobil je njegov najstletni obraz prav tragičen izraz, videti je bilo, kakor bi mu davila železna pest grlo, potiskajoča nazaj cel tok bolečine in solzá: Oči so bile kakor one ranjenega tiča. Potem pak je postal naenkrat zamišljen in čudno malomaren, njegovo gibanje je postalo prav avtomatsko, njegov jezik okoren in besede redke. Potem je postal miren, sila miren in tih. Ubogal je mehanično, nesvest si svojega dejanja, in če sem mu dejal, da je čas za sprehod, ni se več upiral, kakor poprej, vzel je svoj klobuk ter šel tih z menoj. Tega pre-

Nemce ne beli glave, ti so v tem oziru morda mnogo bolj pametni in praktični nego on sam. V tolažbo mu povemo le to, da je hranilnica pri sklepu o ustanovitvi privatne nemške ljudske šole ob enem sprejela predlog, vsled kojega bi se bila imela slovenščina na dotični šoli kot obligaten predmet poučevati. Vsakako dokaz, da nemški stariši bolje umejo, kaj je treba znati njihovim otrokom, nego g. Hribar e tutti quanti.

Kar se tiče prošnje, koja naj bi se po želji g. Hribarja v tej zadevi odposlala dežel-nemu šolskemu svetu, omenimo le toliko, da deželni šolski svet te prošnje ne potrebuje. Deželni šolski svet, ki razmere in potrebe mesta in dežele morda bolje pozná, nego g. Hribar, bode uže vedel, kaj mu je v tem oziru na podlagi § 6 drž. šolske postave z dne 14. maja 1869 ukreniti.

Toliko dotičnim gg. mestnim odbornikom. Sicer nismo pisali teh vrstic ne zaradi g. dr. Iv. Tavčarja, ne zaradi g. Iv. Hribarja. Skušati ja prepričati bilo bi zastoj. A šteli smo si v dolžnost, spregovoriti nekoliko besedij v tej zadevi zaradi tega, da občinstvo, ki se po takih krivih izjavah bega, spozna, kje je resnica in kje ni resnice.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Listi združene levice še vedno izražajo nadejo, da bode grof Hohenwart odložil svoj mandat v poslanski zbornici ter da bode potem njegov klub razpadel na več koscev. In od razpada tega kluba obetajo si uže mnogo plena, škodoželjno manejo si roke, češ, potem se bode ustanovilo iz jednega kluba več klubov, kateri pa ne bodo med seboj jedini in nam bode potem mnogo lažje razdvojiti desnico. A gospodje se za zdaj še po polnem zastoj veselijo; če bi tudi odstopil Hohenwart, kar pa zdaj še nikakor ni gotovo, desnica se vendar ne bode razdvojila, v glavnih vprašanjih bode jedne misli, podpirala bode vladu, zastoj se bodo vanjo zaganjali opozicijski valovi.

Ogerski listi bavijo se mnogo s pogodbo, katero je sklenila Nemčija in Rusija o predaji zločincev. Se vé da se listi ne obračajo toliko proti vsebini pogodbe, razmotrivajo marveč, če je jedna nemška država tako pogodbo skleniti imela pravico. — V Berlinu se govori, da bode jednako pogodbo sklenila tudi kmalu Avstrija z Rusijo. Trdi se, da so se o tem vladarji v Skjernjericah pomenili in dogovorili.

Na Hrvatskem pričela se je uže živahna agitacija za volitve desetih izpraznjenih po-

vrat bi se bil jaz zelo oveselil, ko ne bi bil opazil, da se skriva pod to navidezno neskrbnostjo najbolestnejše, plemenitejše vdanje.

Sedal je k delu, kakor po navadi, a videlo se je, da je delal to iz navade, in kadar je ponavljal različne konjugacije, mislil je na druge stvari, ali kar je še huje, mislil ni na nič, in ko sem ga nekoč vprašal, če je izvršil svoje naloge, odgovoril mi je počasi in skoro opesanim glasom: „Oj, gospod Wolski, vse to dozdeva se mi zelo nepotrebno!“

Prizadeval sem se na vso moč, razvedriti ga, ker vedel sem, da je bila misel na mater oni bridki kelih, ki se je ponujal njegovim otroškim ustnicam. Njegovo zdravje vznemirjalo me je dan za dnevom bolj, postajal je vedno bledejši, koža skoro prozorna; nežna mrežica plavih žilic na njegovih sencih postala je nevidna.

Moje srce se je krčilo, ko sem gledal ta angeljski obrazek, ki se mi je zdel kot cvetlica, ki vene na svežem stebelu. Ni se moglo reči, da bi imel kako posebno bolezen — ugašal mi je pred mojimi očmi. Več ni imel toliko moči, da bi mogel svoje knjige sam nesti, navezal sem mu jih jaz sam ter jih nesel z njim v šolo, kamor sem ga nekoliko časa sam spremljal.

bolehen, utrujen od prevelicega dela, in da ne bo dosegel svojega smotra kljub največjemu prizadevanju. Svetoval sem ji, otroka o Božiču iz šole vzeti ter ga pridržati na kmetih, ker mu je v prvi vrsti potreba najskrbnejše postrežbe.

Odgovor, ki sem ga dobil, bil je odgovor razumne, ljubeznive matere, a lahko sem čital med vrticami, kako zelo je bilo zadeto njeno materino samoljubje. Mihajlo ni izvedel o pismu nič, niti o tem, da bo zapustil šolo, kajti bal sem se njegove razburjenosti, spominal sem ga le, da vé za vsak slučaj, ki bi se utegnil naklepetiti, njegova mati, da je storil svojo dolžnost, in da bo z njim vedno najbolj potrpežljiva. Te besede so ga zelo olajšale, jokal se je sicer mnogo, a brez trpkosti. To se mu ni uže dolgo zgodilo, in med jokom ni mogel jenjati, da ne bi ponavljal: „Moj Bog, moj Bog, kake skrbi napravljam svoji ubogi materi!“

A med solzami se je smehljaj, spominajoč se, da bo kmalo na kmetih pri nji, da bo kmalu videl malo Lino, Talezino, župnika Maliskega in vse druge priljubljene mu reči. Meni tudi ni bilo drugače, tudi jaz sem komaj pričakoval priti v Talezino, kajti stanja otrokovega uže več nisem mogel gledati. Upam sam rešenja od božičnih počitnic in sem dni

slanskih mest. Starčevićanska stranka izdala je oklice, v katerem pozivlje svoje pristaše, naj se mnogobrojno udeležijo volitev. V oklici tem pa z njim lastno perfidnostjo napadajo vlado.

Tuje dežele.

Italija pričela je svoje delovanje na egiptovskem obrežju ter zasela uže Beilul. Ker je Beilul egiptovsko posestvo, ima osvojitve tega mesta velik pomen.

V Londonu še vedno zastoj iščejo one zločince, kateri so provzročili v soboto razstrelbo. Zaprt je zdaj samo nekov Amerikanec, kateri je baje udeležbe pri tem zločinu kriv. V Ameriki se je med tem ustanovilo društvo, kateremu je namen, vse obstoječe prevrniti, in to društvo izrazilo je uže tudi svoje zadovoljstvo o londonskem zločinu ter izreklo, da je dinamit najboljšo sredstvo proti posestnikom.

Razne vesti.

— (Velikasten pogreb.) Iz Varšave se poroča, da so v soboto pokopali poliskega pesnika Odynica. Mrtvaškega spreveda udeležilo se je petnajst tisoč pogrebcev.

— (Posebna sekta.) „Ruski Kur.“ poroča iz Venjeva: V občini Novopribornaja se neka nova sekta hitro razširja; v njo pristopajo kar cele družine. Omoženim in oženjenim, kateri vstopijo v to sekto, se ukaže, da se morajo kolikor možno ogibati; mladini pa se prepove, da se ne sme močiti in ženiti. Članovi te sekte ne jedo mesa. Načelnik je nekov kmet Rogov. V njegovi hiši se zbirajo članovi k molitvi; čitajo tudi spise verske vsebine.

— (Živa pokopana.) Iz Barcelone se poroča: Donora Ornane, mlada žena nekega oficirja, umrla je 17. t. m. nanagloma, ne da bi bila prej kaj bolehal. Tretji dan prenesli so nje truplo v kapelico nekoliko oddaljenega gradu v rodbinsko raven. Ko so se pogrebi uže vsi oddaljili, podala se je stara služkinja h krsti, da bi pomolila še nekoliko očenašev za svojo umrlo gospodinjjo. Krsta imela je steklen pokrov in ko se služkinja notri ozre, vidi, da navidezno mrtva s prsti ob pokrovu krste tiplje. Na krik služkinje prihiteli so ljudje in so živo pokopano prenesli v grad. Zdravniki so izjavili, da ni bolezen mlade gospe čisto nič nevarna. Čuti se namreč mater in kakor se pri takih ženskah ne prigodi ravno redkokrat, prijel jo je bil tako hud krč, da se ni mogla ganiti in so jo imeli vsled tega za mrtvo.

— (Naravoznanska posebnost) V nemškem romanu „Der Sohn des Eberwirts“, katerega priobčuje zdaj „Weissenb. Wochenbl.“ čitajo se te zanimljive besede: „Martin šel je med tem v konjski hlev. Hlev sestoji iz manjšega in

večjega oddelka. V prvem oddelku stala sta dva dobro rejena rujava konjica pri jaslih ter prežvečevala sočno seno.“

— (Mudi se!) Dijak: „Kam se vam tako mudi?“ — Mladi zdravnik: „Hitro moram k bolniku!“ — Dijak: „Pojdite vendar rajši z menoj v gostilnico!“ — Mladi zdravnik: „Tako! Da se mi med tem ozdravi bolnik!“

Domače stvari.

— (Nj. veličanstvo cesarica) vrnila se je včeraj zjutraj iz Miramare zopet na Dunaj, kjer jo je na kolodvoru pričakoval Nj. veličanstvo cesar.

— (Zveza slovenskih posojilnic.) Visokozemstvo notranjih zadev, ki pravi „Zveza slovenskih posojilnic“ prvič zaradi pomanjkljivosti ni potrdilo, odobrilo jih je v spremenjeni obliki z razpisom z dne 19. januarja t. l., št. 643. Ker pravi v celnem obsegu zaradi prostora ne moremo podati, navajamo v sledečem le nekatere važne paragrafe. Namen zveze izražen je v § 2.: „Zveza slovenskih posojilnic ima namen, da pripomaga posojilnicam na štajerskem, Kranjskem, Primorskem in Koroškem k vspešnemu razvoju, in sicer s tem, da bode s poukom in dejanski podpirala posojilnice v njihovem delovanju, da bode primernim potom pri c. kr. vladi in pri zakonodajnih zborih se potegovala za uredbe in zakone v prid posojilnicam, in pomagala ustanoviti nove posojilnice v zgoraj navedenih deželah.“ § 10. se glasi: „Za vsako v § 2. navedenih dežel se sme po sklepu občnega zbora zveze nastaviti pododbor, in sicer s sedežem v Celji, Ljubljani, Trsti in Celovci. Pododbori imajo nalogo, za dotično deželo podpirati odbor v vsakem oziru. Vsak pododbor obstoji iz petik udov, katere izvoli občni zbor zveze na dve leti. Člani pododborov morajo biti zadržniki v zvezi stoječih posojilnic ali vsaj sknšeni v združnih zadevah. Od občnega zbora izvoljeni člani pododborov izvolijo si načelnika in tajnika. Pododbor ima vsako leto jedno sejo, katero skliče načelnik pododborov, ter naznani članom pododborov čas in dnevni red seje. Tej seji predseduje načelnik; sklepa se z nadpolovično večino navzočih. Sklepi so veljavni, če so najmanj trije udje pododborov navzoči. O teh sejah se sestavljajo zapisniki, katere podpisujejo vsi navzoči. Razglasi objavljajo se v časopisu „Zadruška“. Pododbor zastopa načelnik, kateri tudi podpisuje vsa pisma, tikajoča se pododborovih poslov. Vsak pododbor delegira dva člana kot zastopnika v občni zbor zveze. Ker plačujejo vse v zvezi stoječe posojilnice v § 19. navedene doneske odboru, ima dobiti pododbor od odbora primerni denarni znesek za pokritje pisarničnih potreb. Sestavo pododborov naznani načelnik vladi.“ § 17.: „Posojilnica, katere hoče biti član društva, mora se pri odboru, kateri o tem odločuje, pismeno oglasiti. Izstop članov zgodi se ravno tako pismenim potom pri odboru. Posojilnice, katere s svojim

bližal oknu in pri njem ostal. Morebiti je opazoval sneg, ki je plesal v velicah capah po zraku. Bore fanté! kake bolečine si pač prestopal, sam Bog vedi, kake misli so rojile po tvojih ubozih možganih in jih temnile, kakor zvunaj sneženi oblaki nebó. Zdelo se mi je najboljšje, te zadeve ne omeniti in tako sva sedela žalostna in molčeča, dokler se ni trda noč storila. Potem sem pričel svoje reči v kovčeg devati in ker je Mihajlo stal še vedno pri oknu, prašal sem ga slednjič: „Kaj počenjaš Mihajlo?“

Odgovoril mi je s tresočim se glasom, spodtikajoč se pri vsacem zlogu: „O tem-le času sedite mama in Lina v zeleni sobi pri kaminu, kaj ne da? Morebiti mislite name.“

„Prav mogoče je! Toda čemu se ti trese glas tako zelo? Ali si bolan?“

„Ne, gospod Wolski! Meni ne manjka nič! Le zebe me.“

Pomagal sem mu tekoj sleči se ter ga spravil v posteljo. Ko sem ga slačil, opazoval sem s čutom neizrekljivega obžalovanja njegove suhe nožice in drobne ročice. Dal sem mu čaja piti ter ga pokril z vsem, kar sem mogel dobiti v roke.

(Konec prihodnjič.)

vedenjem škodujejo dobremu imenu posojilnic, sme odbor iz zveze izločiti; tak sklep pa obvelja le z dvetretjinsko večino navzočih. § 18.: „Vsaka posojilnica, katere je član zveze, ima pravico si iskati informacije o zboljanji in o pouku v svojih zadevah pri odboru, tudi sme odboru postaviti predloge, kateri so za posojilnice koristni. Vsaka posojilnica, katere je član društva, obvezana je plačati letni donesek in odboru na zahtevanje dajati statistična poročila.“

— (Odlikovanje.) Poštar in predstojnik železniške postaje v Prestraneku gosp. Aleksander Reipprich dobil je v priznanje mnogoletnega zvestega in marljivega poslovanja zlati križec za zasluge

— (Vojaštvo.) Častnikoma v rezervi sta bila imenovana rezervna kadeta gg. Teodor Terbuhovič pl. Schlachtenschwert in Emil Tönnes.

— (Ljubljanski anarhisti.) Graška nad sodnija je na pritožbo državnega pravdnika povisala kazen Franu Železnikarju zaradi zločina veleizdaje in kaljenja javnega miru od osemletne na desetletno ječo, poostreno s postom.

— (Streha se je udrila) vsled teže obilega snega včeraj popoldne v zadnjem delu tukajšnjega vojaškega oskrbovalnega založišča. Trije vojaki so bili tedaj ravno na strehi ter odkidavali sneg, na srečo pa se nobeden izmed njih ni poškodoval.

— (Vabilo.) V nedeljo 1. februarja 1885 napravi „Delavsko bolnišnico in invalidno-podporno društvo“ v gostilni „pri Virantu“ veliko tombolo. Čisti dohodek je namenjen društveni blagajnici. — Začetek ob 7. uri zvečer.

— (Škofjeloški mestjani) napravijo v nedeljo 1. svečana t. l. v prostorih „pri zelenem drevesu“ plesni venček z tombolo, katerega čisti dohodek je namenjen tukajšnji revni šolski mladini. Vstopnina za gospode 40 kr., družina plača 80 kr. Začetek ob 7. uri.

— (Nekoliko preveč zahtevano.) Iz logaškega okraja se nam poroča: Dne 12. t. m. praznovalo se je v Sevšku ženitovanje. I. K. iz Gorenje Vasi poročil se je z M. Š. iz Sevška. Ondotni fantje niso pozabili stare navade in prišli so se v gostilno, kjer so bili svatje zbrani, z ženinom pogajat zaradi odkupnine za nevesto. Tako visoke terjatve, kakor so jo ti stavili, se do sedaj pač še niso stavile, kajti zahtevali niso nič manj, nego 120 gld. To bilo je ženinu se vé da preveč, a ker so fantalini grozili, obljubil jim je konečno 50 gld. Toda to jim ni bilo dovolj. Zahtevali so povrh še 20 litrov vina in ako bi se ne bili nekateri svatje potegnili za ženina, bi ga bili še pretepli. Tako odgnani pa še niso mirovali, ampak sklenili so se drugače maščevati. Med tem namreč, ko so gostje na vohih odhajali, spodnesli so pred gostilnico iz desk postavljeno „šrango“, tako, da se mora le srečnemu slučaju pripisovati, ako se ni nihče poškodoval in se niso konji splašili. Stvar se je naznani sodniji in ta bo predrzneže najbrže poučila, da so od ženina navzlic stari šegi nekoliko preveč zahtevali.

— (Prostovoljna požarna bramba v Vipavi) priredi društvenemu namenu v prid prihodnjo nedeljo, v dan 1. febr., ples v Tabru. Godbo izvršuje društvo Peinelt. Začetek ob 1/2 8. uri zvečer. Vstopnina za gospode 1 gld.

— (Nesreče.) V Ormoži je pred nekatere dni delavec S. Tučič sekal drevo, a ni dosti pazil, ko je palo; zvrnilo se je nanj ter ga zmečkalo. — Iz Trbovelj se poroča, da se je dninarjeva žena Marija Priridin hudo opekla, ker so ji dečaki iz porednosti zažgali obleko na životu.

— (Ptujskemu odvetniku) dr. Franu Strafelliju vstavila je štajerska odvetniška zbornica izvrševanje odvetniškega poslovanja za čas od 4. januarja 1885 do istega dne 1886. l. Oskrbnikom odvetniškim poslom imenovan je za to dobo dr. Sikst vitez Fichtenau.

— (Iz Gradca) se nam poroča: Dne 23. t. m. imelo je društvo pravnikov v svojih prostorih vsakoletno običajen zabavni večer. Udeležba bila je mnogobrojna domačih in vnanjih gostov; počastil je ta večer tudi gosp. nad sodnija svetovalac Fran Kočev ar iz Ljubljane.

Narodne gospodarske stvari.

Trtna uš in zemljišni davek.

Iz Amerike v naše dežele zanešena trtna bolezen, proti kateri dozdej še ni iznajdeno nobeno sredstvo, prikazala se je najprej v deželni vinogradski soli v Klosterneuburgu blizu Dunaja, od koder je po prodanih trtah bila raztrošena v razne kraje. Pred tremi leti našli so jo uže tudi v bizeljskih vinogradih, od koder se žalibog le prenašlo na vse kraje širi. Leta 1875 bil je proglašen zakon, da morajo vinogradniki tiste dežele, v kateri se je našla trtna uš, plačati vse troške, kolikor se jih nabere za delo proti razširjanju trtne uši. Po tem zakonu bi tedaj nesrečni vinogradniki ne le plačali visokega jim naloženega gruntnega davka, ampak še imeli posebne priklade zastran trtne uši, katera tudi njim proti vinograde uničiti.

Da se ta krivična odločba odpravi, sklenil je državni zbor v seji dne 18. decembra 1884 po vladini predlogi zakon, po katerem se bodo odslej plačevali troški proti razširjanju trtne uši po jedni tretjini od države, druga od dežele in le jedna tretjina bi zadela vinogradnike, ako bi dežela ne hotela tudi te tretjine plačati. V tem zakonu pa, kakor v prejšnjem, ni izrečeno, kaj je z zemljišnim davkom onih posestnikov, katerih vinogradi so uničeni od trtne uši. Ko se je leta 1880 potrdil zakon o zemljiščnem davku, določilo se je, da velja za 15 let in da se v tem času ne sme spreminjati zaradi tega, da kaka parcela ni več to, kar je bila ob času vcenitve, na primer, da ni več vinograd ali njiva, ampak se je opustila za drugo, slabeje kulturo.

Po tem zakonu mora tedaj vinogradnik za svoj vinograd zmirom cesarski davek plačevati, dokler ni dotekla petnajstletna doba, če prav mu je vinograd uže zdavna uničila trtna uš in ima namesto njega le pustošo in slabo pašo.

Ko se je tedaj državni zbor posvetoval o novi postavi zastran troškov proti trtni uši, je več poslancev, med temi tudi naš slovenski poslanec gosp. dr. Vošnjak, zahtevalo, da se naj v postavi tudi to izreče, da posestnik za vinograde od trtne uši uničene, ne plačuje davka za vinograd, ampak za isto kulturo, katera je nastala po opustošenju vinograda. Vladni zastopnik v to ni hotel privoliti, češ, da se s tem celi zakon o zemljiščnem davku spreminja in tudi zaradi tega ne, ker se gruntni davek za vinograde ni posebno povišal.

Na to odgovoril mu je gosp. dr. Vošnjak tako-le:

„Ako se pomisli, kako težko škodo trpé vinogradniki v istih krajih, kamor se je zatrosila trtna uš, moramo se čuditi, da se je vladni zastopnik izrekel proti odpisavanju zemljiščnega davka za vinograde od trtne uši zadete. Dejal je, da se s tem zakon o gruntnem davku, ki je bil sklenjen za 15 let, spreminja, kar bi ne smelo biti. Toda pozabil je, da je največja krivica posestniku, ako mora plačati popolni zemljišni davek za parcelo, katera ni več vinograd, ampak kaka slaba paša.

Davek za vinograde je neznosno visok, na pr. so se vinogradi v mariborskem, ptujskem, ljubotmerskem okraji vcenili s čistim prinosom od 40 do 44 gld. za prvi razred, za nižje razrede pa od 20 do 32 gld. Ako iz te vcenitve izračunamo davek, znaša na leto po 6, 8 do 10 gld. za oral, in s prikladami še jedenkrat toliko. Ako so ti vinogradi uničeni od trtne uši, bo le malokje mogoče iz njih napraviti dobre senožeti ali sadovnike. Vinogradi so na strminah s plitvo zemljo, kjer po opuščenju ne ostane drugega, nego revna paša. Za tako pa znaša davek prav malo, nekaj krajcarjev, ne pa 16 do 20 gld. za oral.

Gospod vladni zastopnik je sicer omenjal, da se pri uredbi zemljiškega davka niso prehudo obtežili vinogradniki. Mogoče, da ne v drugih deželah, na Štajerskem pa je čisti donesek za vinograde od 600000 gld. poskočil na 810000 gld. in je davek v nekaterih krajih še jedenkrat tako visok, kakor je bil pred uredjenjem.

Vinogradniki v okrajih, kjer je trtna uš, so uže tako silno razburjeni, kar se je lani pokazalo pri žalostnih dogodjajih v brežiškem okraju, ker so videli, da je vse, kar se je storilo proti trtni uši, ostalo brez vspeha. Vinogradi so se iztrebili, lastniki trpeli so vsakojake sitnosti in konečno se raz-

širja trtna uš na vse strani. In zdaj se zahteva, da vinogradnik, čegar vinograd je uničen, mora plačati še znanprej zemljišni davek, kakor da bi imel še tak prihodek od pustoše, ki je ostala tam, kjer je poprej bil vinograd.

Gosp. dr. Vošnjak potem vladi oponaša, da iz početka ni dovelj odločno proti trtni uši postopala, in navaja, koliko denarja so iz državne kase potrošili na Nemškem in Ruskem, da so trtno uš precej, kjer se je pokazala, pokončali. Ako se vinogradi niso mogli obvarovati proti trtni uši, naj se od nesrečnih vinogradnikov vsaj ne zahteva, da morajo plačevati davek od vinograda, katerega nimajo.

Državni zbor je potem v zakon vzprejel določbo, da se od opuščenih vinogradov plača le tisti davek, kateri se za nje odmeri po kulturi, v katero spadajo. Bati se je pa, da gospodska zbornica ne uniči te določbe, ker se, kakor se kaže, finančno ministerstvo protivi taki spremembi zakona o zemljiščnem davku. (Slov. Gosp.)

Vabilo na naročbo.

Z februarjem 1885 prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrižek treba prilepiti le naslov, ki je na pásku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Po pošti:

za celo leto	gld. 10—
„ pol leta	„ 5—
„ četrt leta	„ 2-50
„ en mesec	„ —85

Za Ljubljano:

za celo leto	gld. 6—
„ pol leta	„ 3—
„ četrt leta	„ 1-50

za donašanje v hišo vsak mesec 9 kr.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

London, 28. januarja. (Reuterjevo poročilo.) Wolseley je brzovjavil, da si je osvojil Metammeh; Stewart je hudo ranjen; Wilson je odšel s parnikom proti Kartumu.

Rim, 27. januarja. Mancini opravičeval je v zbornici, odgovarjajoč na stavljene interpelacije, zdanjo italijansko naselbinsko politiko, kažoč na jednako ravnanje drugih narodov. Vlada se hoče z naselbinsko politiko baviti v poblevnih mejah, ozirati se hoče na gospodarstveno korist, spoštovati pravice drugih držav. Postopanje Italije ob Rudečem morji nikakor ni v škodo angleškim interesom, in v Rudečem morji more Italija najti ključ ravnotežju v Sredozemskem morji. Vlada bode status quo v Sredozemskem morji varovala, a ga bode tudi branila pred vsakim napadom kake druge države. Vlada potrebuje zbornične podpore, zatorej se bode tudi po njenih sklepih ravnila.

Pariz, 27. januarja. Brzovjavka od Generala Briérja de l'Isle naznanja, da so se ukrenili potrebni koraki in da se bode zopet pričela operacija v Tonkingu.

Washington, 27. januarja. Senat je s 63 proti 1 glasu vzprejel resolucijo, da se izreče o londonskem napadu zaničevanje in gnjus takim zločinom proti civilizaciji.

New-York, 27. januarja. Pred kratkim imeli so socialisti shod, pri katerem se je hvalil londonski napad ter se priporočal dinamit.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 28. januarja.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	gld. 83-55
„ „ „ srebru	84—
Zlata renta	106 25
5% avstr. renta	98 55
Delnice národne banke	868—
Kreditne delnice	303-10
London 10 lir sterling	123-70
20 frankovec	9-76
Cekini c. kr.	5-80
100 drž. mark	60-40

Uradni glasnik

z dne 27. januarja.

Razpisane službe: Služba okrajnega ranocelnika v Radečah z letno remuneracijo 300 gld. Prošnje do 15. febr. c. kr. okr. glavarstvu v Krškem. — Služba okr. babice v Semiči, okraj metliški. Prošnje do 1. marca c. kr. okr. glavarstvu v Črnomlji; dalje se podeljuje ista služba v občini Kresnice; letna nagrada 24 gld. Prošnje do dne 20. febr. c. kr. okr. glavarstvu v Litiji.

Eks. javne dražbe: V Kameniku zemljišča Matije Lenčka iz Mlake (810 gld.) dne 4. febr.; zemljišče Alojzije Oražem iz Velike Lašine (610 gld.) dne 4. febr.

Pod varstvom: Od c. kr. dež. sodnije v Ljubljani postavil se je kočarski ženi Urši Lenček radi slabomiselnosti Ant. Lenček iz Slivice varuhom.

Tujci.

Dne 26. januarja.

Pri Maliči: Einstein, trgovec, iz Monakova. — Schlick, zasebnica; Falk, Aal in Weinberger, trgovci, z Dunaja. — Büchler, trgovec, iz Prage. — Cerniawsky, trgovec, iz Trsta. Pri Slonu: Tissen, Diteus, Tax, trgovci, z Dunaja. — Schönfeld, trgovec, iz Vidma. — Jaschi, trgovec, iz Pulja. — Treven, trgovec, iz Jesenic. — Treven, trgovec, iz Idrije. — Gräml, zasebnica, z Dunaja. Pri Južnem kolodvoru: Oppenheim, trgovec, z Dunaja. — Schwarz s soprogo iz Trsta.

Umrlí so:

Dne 26. januarja. Janez Krušič, delavec, 28 l., Gledališke ulice št. 1, alkoholizem. Dne 27. januarja. Marjeta Rant, vdova urad. sluga, 62 l., Poljanska cesta št. 29, opešanje.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
27. jan.	7. zjutraj	741.80	— 5.0	zpd. sl.	obl.	
	2. pop.	740.90	0.4	„	p. js.	0.00
	9. zvečer	741.54	— 7.8	vzh. sl.	js.	

Antirrheumon

pripravljan od G. Piccolija, lekarja „pri angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta.

Najboljše sredstvo zoper trganje, protin, otrpnenje čutnic, bolevi v križi in prsih, revmatični glavo- in zoboból.

Steklenica 40 kr.

Naročila z dežele se nemudoma izvršujejo po pošti. (105) 15—8

V založništvu našem je ravnokar izišla na svitlo knjiga:

Šaljivi Slovenec.

Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov.

Nabral

Anton Brezovnik,
učitelj.

12 pól v 8°. Mehko vezana stane 60 kr., franko po pošti 65 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg
knjigotržnica v Ljubljani.